

Előfizetési ár:

Egész évre	— — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— — —	20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. erdőmester.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. erdőmester.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos milliméter soronkint 6 fillérrel számítatnak.
Az egész oldal négy hasáb széles.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Előfizetőknek az állásiknálát és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

TULAJDONOS ES KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Sarjerdő-gazdaság. (Lonkay Antal.)

Átöröklés. (—h.)

Erdői fák élettartama és törzsvastagsága. (—h.)

Jagdsegen. (ábrákkal). (S. K.)

Gazdasági tanácsadó: Szállítható baromfi-ólakról (ábrákkal) (bl.)—

Köszmétebokor metszése. (—h.). — Szilva- és cseresznyefák átoltása. (—h.). — Leromlott lovak feljavítása.

A galandférgéről. (Kukuljevič József dr.)

Különfélék: Nyugdíjbiztosítás. — A boszniai tartalékosok családjainak segítése. — Méh-vadászok. — Páva mint házörz. — Időjelzés.

Erdősítési jutalmak.

Szerkesztői üzenetek.

Tárcza: A pesti ház. (Bexheft Lilly.)

Sarjerdő-gazdaság.

Irta: Lonkay Antal.

Ha az erdő fáit nem neveljük teljes kifejlődésükig, nem várjuk be a magtermő kort, hanem a vágásforduló éveit az illető fanemnek megfelelően arra az időre állapítjuk meg, a mikor a fanem még teljes sarjadzó erejében van és sarjak útján tökéletes felújulásra képes, akkor sarjerdő-üzemben gazdálkodunk.

A sarjerdő-üzem rendszerint a kis erdőbirtokos gazdálkodása. Kisebb magánerdőbirtokos az ő pár száz holdnyi, vagy ennél is kisebb erdőbirtokán nem várhat az erdő termésére 100—120 esztendeig s inkább lemond az értékesebb épületfa termeléséről, megelégszik jó minőségű tüzelőfával s kisebb méretű haszonfával, hogy erdejének évről-évre megújuló hasznát nagyobb mértékben élvezhesse.

Ahhoz, hogy valaki az értékesítésre való biztos kilátással haszonfa-, tehát szálerdő-gazdálkodást üzhessen, évenként nagyobb kiterjedésű vágások kitüzése, nagyobb mennyiségű fatömegek mozgósítása szükséges, mert a fakereskedők csakis ott szoktak haszonfát vásárolni, a hol jelentékeny fatömegek a kidolgozási és szállítási munkába való tökebefektetést nyereségessé teszik. A sarjerdő termékeit: a tüzfát és a kisebb méretű haszonfát a vidék népsége vásárolja meg, s így a kisebb erdőbirtokos lombfa erdejét sarjerdő-üzemben biztosabban értékesítheti.

Önként érthető, hogy fenyőerdőket sarjerdő-üzemben kezelni nem lehet, mert a fenyőfáknak nincs sarjadzó képességek. Kisebb fenyőerdő birtokosa, ha már nem várhat az erdő teljes kifejlődésére s vidékén a vékonyabb méretű haszonfának kelendősege van, szintén rövidebb vágásfordulóval kezelheti az erdejét s a vágásterületeket mesterséges úton ültetéssel újítja föl.

Nem egyszer nagyobb erdőbirtokosok is sarjerdő-üzemben kénytelenek gazdálkodni, például ott, a hol az erdő talaja igen sekély. Bármily erőteljes is legyen az ily sekély erdőtalaj, a fák szivgyökerének a kifejlesztésére képtelen, az erdő csak addig növekszik vidoran és hasznathajtóan, míg a gyökerek a sekély felső talajból kielégítően táplálják a fákat, a mint a fokozott növekvés előmozdítása céljából mélyebb talajrétegek tápláló anyagát kell a gyökereknek felkeresni, a növekvés egyszerűen megszűnik, mert a sekély felső talaj alatt szikla, vagy vízátthatlan kék agyag teszi lehetetlenné a bővebb táplálkozást. Száraz vidékek mély homoktalaján pedig azért nem képes a fa teljes nagyságában kifejlődni, mert a homok alsó rétegei teljesen szárazak; ugyanis a talajba kerülő nedvesség mindig fölfelé tör, a mit száraz vidéken a szomszagos homoktalaj a téli nedvességből s a tavaszi esőzésekből meggyűjteni képes, az a nedvesség mindenkor a felszínen gyűl össze, az al-talaj pedig teljesen száraz marad s a gyökerek s ezek által a fák továbbfejlesztésére képtelen.

A különféle lombfa-nemek sarjadzási képessége igen különböző s mindenkor az illető fanem visszaszerzési képességétől, ama erőtől függ, melylyel az illető fa a testét ért veszteségeket kipótolni képes. Ha bármiféle fenyőfát vágunk ki, a fenyő tuskója ki nem hajt, hanem pár év múlva elkorhad, elpusztul; tehát a fenyőknek nincs oly erős visszaszerzési képességek, a melylyel a kivágott fatestet csak némileg is pótolni lennének képesek. Ha idős bükkfát vágunk ki, a tuskó alig, vagy egyáltalában nem hajt ki; a fiatal bükkfa tuskója azonban kisarjadzik, tehát a bükk visszaszerző képessége korlátolt; de már például a tölgy, gyertyán, éger, hárs, juhar, köris, szil, a lágy lombfák és a különféle bokrok az öreg tövekből is kisarjadzanak, tehát a visszaszerző képességek erőteljes.

A tuskó földszin feletti részéből és a földszin alatti tögyökből eredő sarjakat tősarjaknak, a földszin alatt többé-kevésbé vízszintesen elterülő gyökerekből kihajtó sarjakat gyöksarjaknak nevezzük.

Az egyes fanemek a sarjerdő-üzemben való gazdálkodásra annál inkább alkalmasak, minél inkább képesek a tősarjakon kívül gyöksarjakat is hajtani; e kettős visszaszerző erő biztosítja leginkább az állomány fennmaradását.

A visszaszerző képesség s így a sarjadzási képesség is a legerőteljesebb az egyes fanemek legélénkebb hossz-növekvésének idején; ez az időpont szabja meg a vágásforduló időtartamát s a kihasználható fatömeg vastagságát. Vastagabb fa termelésére alkalmasak a tölgy, bükk, gyertyán, éger és hárs. Különleges szempontok, mint a cserkéreg-termelés, botfa-üzem, vízi építkezésekhez szükséges rőzseanyag termelése, árvédelmi füzesek és kosárkötő fűztelepek nevelése, ákác-szőlőkaró és gyümölcskaró nevelése rövidebb vágásfordulót igényelnek.

A tölgy sarjadzási képessége a legtovább tart; 60 évre tehető azon időpont, a melynél a visszaszerzési erő még oly élénk, hogy sarjadzás útján a vágásnak biztos és erőteljes felújulására számíthatunk; ezért a tölgy-sarjerdő vágásfordulóját 40—60 évben állapíthatjuk meg. Cserkéreg-termelésnél a vágásforduló 15—25 év.

A bükk sarjerdő-üzemben való kezelésre a legkevésbé alkalmas, mert a lombfák között a legcesekélyebb

visszaszerző képességgel bír; ha talaja nem erőteljes mészgazdag agyag s magát az erdőt nem a legkörültekintőbb igyekezettel ápoljuk, csakhamar kiritkul. A biztos sarjadzás érdekében a vágásforduló ideje 25—30 évre állapítható meg, de még így is tanácsos ritka hálóban egyes szépnövésű törzseket állva hagyni, részint azért, mert a bükk-sarjak könnyen elfagynak s az állva hagyott fák koronái védelmet nyújtanak a sarjadéknak, részint azért, hogy az így ritkán állva hagyott, kifejlett koronájú fák hamarabb lesznek magtermökké s magról kelt csemeték nevelésével is segítik a vágásterület felújítását. Megjegyzendő, hogy a bükk tavaszi vágás után dúsabban sarjadzik, mint az őszi vágás után, mert őszi vágás után a fagy a tuskók kérgének az elválasztásával megnehezíti a beheggedést s ezzel a sarjadzást is.

A gyertyán egyike a legdúsabban és a legbiztosabban sarjadzó fáknek; a vágásforduló ideje azonban ennek dacára csak 30 évre teendő, mert az idősebb gyertyán-állományok rendszeren rákos betegségekbe esnek.

Az éger nedves, lápos és mocsaras helyeken gazdagon és tartósan sarjadzik. A vágásforduló 30—40 évre tehető, a mikor az éger már eléggé vastag hasábfát ad. A vágás mocsaras, ingoványos talajnál csak télen, erős fagyban történhetik.

Az ákác laza talajt és szelid éghajlatot kíván, sarjadzása igen erőteljes, növése rendkívül gyors, 5—6 esztendőskorában szőlő- és gyümölcskarót, 10—15 éves

TÁRCZA.

A pesti ház.

Irta: *Becheft Lilly.*

Kati még mindig az öreg nagyságánál szolgált. Sokat sírt, ha vendég volt, mert máskor nem lehetett. Bent kellett lenni a szobában és harisnyát kötni a szegényeknek.

Ezeket a harisnyákat az egyleti karácsonyi ünnepélyen osztották szét, s a gyerekek versben köszönték meg Verebélyinének, az öreg nagyságának, a ki fáradhatatlan őrangyalaként munkálkodik értük.

Kati előbb félt az asszonyától. Nem merete vasárnap azt mondani, hogy elmegy és külön engedélyt kért, hogy a Fáni, a Julcsa néni testvérhuga, a ki Kispesten lakik, néha bejöhessen hozzá.

Fáninak két tehene volt és tejet hordott a városba. Mikor először eljött Katihoz, bement az öreg nagyságához és azt mondta:

— Tessék az én tejemet venni, kezit csokolom. Majd a színét szedem le, hogy olyan finomul tetszik bánni a Katal.

És ekkor tanulta meg Kati, hogy mi a protekció. A viczenének oda kellett adni a vasárnapi csirke szárnyát, hogy Fáni néni tejét ajánlja be az utcái lakóknak. Mert az udvari részen nem fizettek harmincz fillért egy liter tejért. Fáni pedig ezért elvitte őt újévkor a

mozgófénykép-színházba, a mit a nagyságáék is mozinak hívnak, s a hol olyan furesa dolgok történnek, hogy agyonlövik az embereket, háború is van, vadásznak is cifra uraságok és senkinek se esik baja.

Ettől azt álmodta éjszaka, hogy fejjel lefelé jár a földön és a tehének is odahaza, mint a legyek a konyha plafondján.

És az álmát el is mondta az első emeleten a méltóságos úrék eselédsszobájában, hogy az öreg szakácsné jövődöt mondhasson belőle.

Csoda volt az is, a hogy Kati ebbe a fényes környezetbe került. Az újságkihordó az ő kilincsükre tette a méltóságos úr lapját és az öreg nagysága ünnepelő ruhába öltöztette Katit, úgy tanította be, mit kell mondani a méltóságos asszonynak — a kit ismert az egyletből — ha leviszi neki az újságot.

Persze, hogy be se eresztették. Az újságot az inas úr vitte be és Katinak kávéát adtak a konyhában.

Hanem aztán keservesen kikapott odahaza.

— Nem eresztettek be? Te tudatlan, te élnetellen, te naplopó! Hát nem megmondtam, hogy tiszteltetem a méltóságát? Hogy a szemem elé ne kerülj, míg ezt meg nem mondtad neki?!

Kati csakugyan elfelejtette az üzenetet. Másnap hát újra leszökött, hogy megmondja a szobalánynak, hogy a nagysága tisztelteti a méltóságát.

A szobalány éppen a vízvezetékbe öntötte a grizes metéltet és azt mondta, hogy a főtt tészta kutyának való. Aztán azt mondta, hogy nem kapnak eleget enni

korában vastag dorongfát, sőt vékonyabb hasábfát is ad.

A nyár és fűz igen erőteljesen sarjadzik s szintén rendkívül gyorsan nő; már 20—30 éves korában erős tűzfát és vékonyabb haszonfát nyújt. Vizi építkezéshez szükséges rőzseanyag termelése céljából a vágásforduló idejét 10—15 évben, kosárfonó fűz termelésénél pedig 4—5 évben állapítjuk meg.

A nyír visszaszerző képessége ép oly gyenge, mint a bükké, tövei igen gyorsan elkorhadnak. A vágásforduló 20—30 évben állapítható meg; ebben a korban nemcsak jó tűzfát, de kitünő szerszámfát is ad.

A hárs sarjadzási képessége úgyszólván elpusztíthatatlan; a vágásforduló 30 évben állapítható meg.

Ha a sarjerdőt idejében, a mikor még a visszaszerzési képessége erős, taroljuk le, a nagyobb fák táplálására hivatott erőteljes gyökérzetek, a fanem természete szerint, tuskóból, többől vagy gyökből, életnedvtől duzzadó sarjakat hajtanak. E puha, duzzadó sarjak addig, a míg meg nem fásodtak, úgy tavasszal a késői, mint ősszel a korai fagyoknak könnyen áldozatul esnek, azért a sarjerdő-üzem inkább csak a szelidebb éghajlatnak a gazdasága. Hidegebb éghajlat alatt ugyan az elfagyott sarjak helyébe új sarjak nőnek, de az így megújult sarjadzás feltétlenül gyengítőleg hat s a fiatal erdő fejlődését is hátráltatja. Hidegebb tájakon, ha csak lehet, délnyugatról északkelet felé kell vezetni a vágá-

sokat, hogy a fagyot hozó szelektől, álló erdő védje a frissen sarjadzásnak induló vágásterületet.

A sarjerdőt ősszel a lombhullás után december végéig, vagy tavasszal a nedvkeringés megindulása előtt, február közepétől április közepéig szokták vágni. Deczembertől februárig a vágással szünetelünk, részben a nagy hó miatt, hogy ne kellessen túlságosan magas tuskókat hagyni, részben a nagyobb hidegek, illetve fagyok miatt, melyek a frissen vágott tuskóknak árthatnának. A bükköt, különösen, ha magasabb vágásfordulóval kezeljük, a gyengébb sarjadzó képessége miatt, célszerűbb tavasszal a nedvkeringés megindulásakor vágni, ilyenkor könnyebben és biztosabban kihajt.

A cserkéreg-termelésre szánt tölgy-sarjerdőket is a nedvkeringés idején vágjuk, ép így az oly füzeseket is, melyekből hántott vesszőt kell termelnünk. A nedvkerítés idején történő vágásoknál a levágott fát és annak hulladékait gyorsan kell összerakni s esetleg kiszállítani, hogy a tuskókon heverő lom a sarjadzást ne akadályozza.

A tuskókat általában alacsonyan kell hagyni; a vágáslapok simák és ferdek legyenek, hogy azokról a nedveség könnyen lefolyhasson. A fűrészzel való döntés azért nem célszerű, mert a fűrészes területű váglapot ad, melyről a víz nem képes gyorsan lefolyni; legrosszabb, ha kétfelől a tuskó szíve felé lejtő vágást adunk, mert ekkor a nedvesség a tuskó közepén gyűl össze s

és az urak mind hitvány nép, iszszak a sok teát, de nem sül ki a szemük egy koronát adni borralalól.

Sok más furcsa dolgot is hallott Kati odalent. Megtudta, hogy a viczéné a méltóságos úrék pinczejéből hordja magának a szenet, hogy az ember szép arczbört kap, ha éjjelre nyers hűsszeleteket köt az arczára, a mit a szemétkisztniben lehet elrejteni, hogy a méltóságos asszonyt minden délelőtt masszirozni kell, hogy meg ne hízzék, és megtudta, hogy az ember férfinak nem csókol kezet, ha százszor méltóságos úr is.

A szobalány aztán utánozta az öreg nagyságát, hogy így jár meg úgy beszél, és azt mondta Katinak, szégyelje magát olyan közönséges helyen szolgálni, a hol még a cipőjét is maga puczolja az asszony.

Kati másnap reggel, mikor a vásárcsarnokból jöttek, végig csöpögtette a tejfölt a lépesón, mert a házmesterné beárulta, hogy a többi cselédekkel barátkozik. S a mikor vasárnap büntetésül otthon kellett maradni, egy csepp petroleumot öntött a nagysága kávéjába.

— Bizonyosan a függőlámpa szivarog és onnét jött belé, — feleselt vissza, mikor összeszidták.

Feltűnt neki, hogy náluk nincs ajtó a konyhából a hátulsó lépcsőre, mint az igazi uraknál, hogy az előszoba ferde és sötét, és nincs is villanyvilágítás bevezetve.

Nem akart többet kötni, inkább megégette az ujját, mire a nagysága borogatta olajjal, és az edényt se kellett elmosogatni.

Az első emeleten bezzeg más szokás volt. Onnét a kórházba viszik a cselédet, ha megbetegszik.

— Böcsüld meg magadat, — mondta ezért Fáni, mikor a tejet hozta reggel, kicsit jobban meglisztelve, hogy sűrűbbnek lássék. — Tudom én, hogy micsoda helyek vannak. A tejjel sokfelé megfordultam már. Itt csak egy asszony szekiroz. Nincs se gyerek, se szobaúr.

Kati erre sírni kezdett, hogy százszor megbánta a miért nem mondott fel karácsony után. Még a szomszéd mindenés is szebb ruhának valót kapott, mégis elment külön helyet keresni.

Fáni megjed, hogy elveszti a kundsáftot, ha a Kati elmegy, és megigérte neki, hogy inkább majd ő beszerzi valahová. Csak várjon türelemmel.

Az öreg nagysága pedig a leányához ment vizitbe és ott azt mondta, hogy nem bírja tovább a munkát. Hogy még a Katit is neki kell kiszolgálni. Hogy el fogja kergetni ezt a haszontalan parasztlányt. Inkább az ő kedves gyermekeihez költözködik.

Így történt, hogy Kati egy forintot kapott a fiatal nagyságától, hogy csak maradjon meg a mamánál és legyen hűséges hozzá, nem fogja megbánni.

A fiatal nagysága azt is kieszközölte, hogy elmehesen a bálba az elsőemeleti szobalány szobaasszonyához és adott neki egy régi sárga selyemblúzt.

— Kezdek mán megszokni Pesten, — írta haza Kati ezután az édes anyjának nagy kajla betűkkel, mire gyorsan megjött a felelet.

— Ne leveleket irogass, hanem pénzt küldj a szülednek, hallod-e?

a tuskó nemcsak nem képes beforradni, de rövid idő alatt elkorhad. A váglapoknak általában, ha csak lehet, déli irányt adjunk, hogy a nap éltető melegét ez által is hasznunkra fordítsuk.

Oly éger sarjerdőkben, melyeket tavasszal a víz szokott elönteni, a tuskókat magasra hagyjuk, hogy azoknak a vízből kiálló részén a sarjadzás megindulhasson s illetve, hogy a tuskók a víz alatt meg ne fulladjanak.

A sarjerdő kimélése szempontjából, még mielőtt a tuskók kihajtanának, az összes kitermelt fa a vágásból kiszállítandó, a legeltetést pedig mindaddig tilalmazni kell, míg a sarjak a marha szája alól ki nem nőttek.

A sarjerdők tuskói a legkörülményesebb kezelés dacára is helyenként kivesznek s a vágásterületen hézagok keletkeznek. E hézagokat keletkezésük után azonnal be kell ültetni, még pedig nem apró csemetékkel, hanem jól kifejlett suhángokkal, mert az apró csemetéket a minden irányban terpeszkedő sarjak biztosan elnyomják. Hézagok beültetéséhez igen jók a köris- és juhar-suhángok, ezek a csemetekertekben nemcsak könnyen és gyorsan nevelhetők fel, de kiültetve biztosan meg-erednek s gyors növekvésökkel a sarjakkal lépést tartanak.

Szálerdő-gazdaságból a sarjerdő-gazdaságba úgy térünk át, hogy a szálerdőt abban a korban vágjuk, a mikor a tuskók még jól kisarjadzanak; ha idősebb szálerdőt kell sarjerdőre átváltoztatnunk, legjobb, ha természetes úton magavetéssel, vagy mesterséges úton alávetéssel, esetleg a tarolás után ültetéssel újítjuk fel a vágásterületet.

Átöröklés.

Különféle, egész 1300 m. magasságig terjedő helyeken nőtt jegenyefenyő magjával folytatott tenyésztési kísérleteknél, sem a csemete növekvése, sem a fagygyal szemben tanúsított ellenálló képessége tekintetében különbség nem volt észlelhető.

A vörösfenyőnél szintén csekély hajlandóság mutatkozik az átöröklésre.

Mély fekvésből, valamint 1600 m. magasságon felüli helyről származó hegyi juhar magjából kikelő csemeték évi növekvése csekély. A mély fekvésű helyről származó magból fejlődő csemeték tavasszal 7—20 nappal előbb hajtanak ki, mint a magas helyről származók, ez utóbbiak pedig ősszel 10—30 nappal előbb hullatják el leveleiket, mint az előbbieket.

A bükknél az őszi és a téli vetés bizonyult legelőnyösebbnek. A különböző égtájak felé hajló hegyoldalokról vett magokkal, valamint árnyékban és teljes világosságban nevelt bükk-csemetékkel folytatott kísérletek még pozitív eredményre nem vezettek, azért ezek a kísérletek még folyamatban vannak.

A kísérletek nagy száma azt igazolta, hogy mindig az olyan vetéssel éretett el a legjobb eredmény, a melyhez olyan fák magjai használtattak fel, a melyek azonos körülmények között s lehetőleg közel az új telepítési helyhez fejlődtek. Ebből következik, hogy az önveté-

nyülés útján való felújítás általánosságban is és a választandó fanem tekintetében is a legbiztosabb módja az erdőtelepítésnek, vagy felújításnak. Beigazolást nyert továbbá a kísérletekből az is, hogy a fáknek csak az olyan tulajdonságai öröklődnek át, a melyek egy végételen hosszú nemzedéksorozaton keresztül a klíma, tenyészhely, stb. állandó behatása következtében a fáknek természeti tulajdonságaivá váltak; ellenben a fáknek olyan sajátosságai, a melyek a sok utód közül annak csupán egyes tagját érik — pl. elnyomottság — nem örökölhető. (—h.)

Erdei fák élettartama és törzsvastagsága.

Nem érdektelen az alábbi, Kanngiesser F. adatai alapján összeállított kimutatás, mely az erdei fáknek többnyire maximális élettartamát, valamint ebben a korban mellmagasságban mért átmérőjét és kerületét tünteti fel:

A fa megnevezése	Élettartama években	Kerülete méterekben	Átmérője méterekben
Fehér fűz (<i>Salix alba</i> L.)	65	2·60	0·82
Közönséges mogyoró (<i>Corylus avellana</i> L.)	100	1·05	0·33
Szőrös nyír (<i>Betula pubescens</i> Ehrh.)	124	0·69	0·22
Fekete nyár (<i>Populus nigra</i> L.)	150	5·65	1·80
Dahuriai vörösfenyő (<i>Larix dahurica</i> Turcz.)	217	0·66	0·21
Fehér gyertyán (<i>Carpinus betulus</i> L.)	240	5·90	1·87
Fehér nyár (<i>Populus alba</i> L.)	300	11—	3·50
Jegenye fenyő (<i>Abies pectinata</i> D. C.)	300	6·90	2·19
Kocsántalan tölgy (<i>Quercus sessiliflora</i> Ehrh.)	400	3—	0·95
Agathis australis <i>Salisb.</i>	400	25·12	8—
Lúczfenyő (<i>Abies excelsa</i> D. C.)	413	4·10	1·30
Szil (<i>Ulmus</i> L.)	500	13·20	4·20
Közönséges boróka (<i>Juniperus communis</i> L.)	544	0·50	0·16
Hegyi juhar (<i>Acer pseudoplatanus</i> L.)	600	9·70	3·08
Himalaya Czedrus (<i>Cedrus deodora</i> Lond.)	600—800	12·50	4—
Közönséges gesztenye (<i>Castanea vesca</i> Gaert.)	700	15·20	4·84
Közönséges bükk (<i>Fagus silvatica</i> L.)	780	8·20	2·61
Hárs (<i>Tilia</i> L.)	1000	15—	4·77
Kaliforniai óriás fenyő (<i>Sequoia gigantea</i> Torr.)	1316	34—	10·82
Kocsányos tölgy (<i>Quercus pedunculata</i> Ehrh.)	1500	13·50	4·30
Ternyő tiszafa (<i>Taxus baccata</i> L.)	3000	16·50	5·25
<i>Taxodium distichum</i> L.	6000	33—	10·51

Szicília szigetén, a nem régiben földrengés által elpusztult Catánia város mellett levő Etna tűzhányó hegyen a híres szelid gesztenyefák kerülete 20—21 métert is elér. Viszont egy törpe nyír (*Betula nana* L.) 80 éves korában csak 12 milliméter vastagságot ért el; ennek évgyűrűi 0·07 milliméter szélesek voltak, úgy, hogy egy milliméterre 14—15 évgyűrű esett. (—h.)

«Jagdsegen.»

A badeni Gaggenau nevű városkában működő Bergmann's Industrierwerke G. m. b. H. cég «Jagdsegen» elnevezés alatt oly készüléket hoz forgalomba, mely ragadozó madarak pusztítására az eddigi kísérletek tanúsága szerint kiválóan alkalmasnak bizonyult.

Nemde már sokszor vádoltuk önmagunkat szivtelen-séggel, a midőn a ragadozó madarak irtása végett mérreghez, vagy a különböző csapdák, tányérvasak, kosarak stb. eszközökhöz folyamodtunk, mert valahányszor ezek segítségét igénybe vettük, mindannyiszor csalhatatlan jelek igazolták, hogy a megmérgezett, vagy törbe ejtett vad mérhetetlen szenvedéseken ment keresztül s hosszas, kínos haláltusa árán mult ki. S ennek daczára tovább folytattuk e barbár eljárást, mert nem volt reá más módunk, mely a hasznos vadállományt fenyegető ragadozók pusztítását eredményesen elősegíthette volna.

A Bergmann's Industrierwerke G. m. b. H. gaggenau-i cég közreműködésével dr. Müller-Bralitz által szerkesztett «Jagdsegen» nevű készülék, hitem szerint új korszakot fog alkotni a ragadozó vad irtásában, mert arra alkalmas, hogy a lelketlen állatkinzást e téren hovatovább teljesen kiküszöbölje.

A készülék egyelőre csak szárnyas ragadozók irtására van berendezve, de feltehető, hogy a benne rejlő különleges eljárás mihamar tért hódít s ennek mintája szerint előbb-utóbb olyanokat is fognak gyártani, melyek a gyors halált szörmés ragadozók irtásánál is lehetővé fogják tenni.

A «Jagdsegen» igen egyszerű szerkezettel bír s ezért sokan csodálkoznak rajta, hogy már régen ki nem találták.

Sajátképen nem egyéb, mint lőfegyver. A 6-os (kaliber) számú Flobert golyóstöltények részére berendezett puskacső s a kakast helyettesítő gyújtópeczek, egy csőben vannak elhelyezve, mely ismét egy külső csőben sülyed alá oly mélységre, hogy a gyújtópeczek működésbe jő s a töltényt elsüti. A sülyedést rugó ellensúlyozza, s ez csak akkor enged, ha a cső felső végére megfelelő súly nehezedik. Szabad térségen elhelyezett rúdra, póznára szerelik fel, mert tudvalevő, hogy a ragadozó madarak ezek tetejére szívesen felgallyaznak.

Ha már most a ragadozó madár a póznára leszáll, a készülék nyomban működésbe jő s az alig egy krajczárt érő Flobert-töltény golyója pillanat alatt kioltja annak életét.

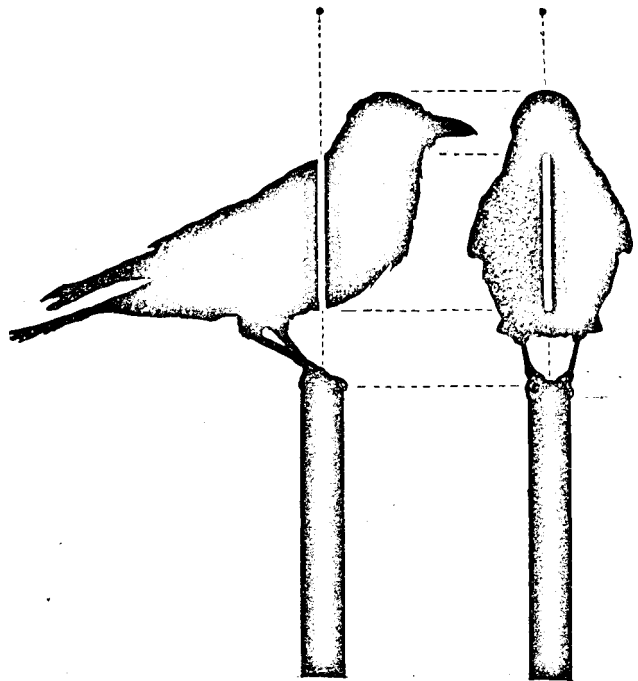
Ez elmés szerkezetű önlövő eszköz előnyeit következőkben foglalhatjuk össze:

Használatával a vadászati sportnak egy új s érdekes nemét honosítjuk meg.

Kezelése és hasznavehetősége nincs sem időhöz, sem időjáráshoz kötve s télen, nyáron, ősszel s tavasszal, verőfényes napokon, valamint ködös, esős, havas és bármily zord időben egyformán jól működik.

Flobert-golyócskája az orvmadarat azonnal megöli, mert abban a pillanatban, a mint felgallyazott és szárnyait összezsapja s így a készülékre teljes súlyával reá-

nehezedik, a rugó felszabadul s a golyó — mint azt képünk mutatja — a madár legnemesebb szerveit fúrja keresztül.

Hasznos madarainkban kárt nem tehet, mert ezeknek nem szokásuk ilyen kitett állásba helyezett rudakra felszállani s különben is rendszerint kisebb testsúlylyal bírnak, semhogy alattuk a készülék elsülhetne.

Egyébiránt a rugó szerkezete tetszés szerint akként szabályozható, hogy csak bizonyos nagyságú, illetve súlyu madarak beröpülése után szabadul fel.

A Flobert-töltények olcsósága lehetővé teszi azt, hogy egy-egy orvmadár elpusztításának kerükltsége alig 2—3 fillérbe kerül. Ilyen kedvező eredményt a mérgezéssel lehetetlen elérni.

Azon körülmény, hogy a kis golyócska löcsatornája igen keskeny s a madár testét és tollazatát széjjel nem roncsolja s meg nem tépazza, lehetővé teszi azt, hogy az elejtett madarakat akár kitömésre (praeparálásra), akár más célokra (tollazatuk értékesítése végett) jól fel lehet használni.

Kezelése könnyű s nem veszélyes, mert szerkezete egyszerű. A kakast helyettesítő peczek felhuzása akkor történik, ha a készülék a rúd végén már el van helyezve. De le is vehető a rúdról a nélkül, hogy azt előbb elsütni kellene, mert egy biztonsági peczek a véletlen elsülést kizárja.

Hogy a készülék elsült-e már, vagy sem, azt külső jel mutatja, melyet kisebb távolságról szabad szemmel, nagyobb távolságról pedig távcsővel lehet meglátni.

A «Jagdsegen» vételára darabonként 9 Márka (körülbelül 10 kor. 80 fill.) s 100 darab hozzávaló Flobert-töltényé 1 Márka (1 kor. 20 fill.).

Hátrányára egyelőre csak annyit jegyezhetek meg, hogy minden egyes lövés után újra meg kell tölteni. Sokkal értékesebb lenne, ha ismétlő szerkezettel bírna

s minden egyes elsülés után önműködőleg töltődnek, mint pl. a Browning-rendszerű fegyverek és pisztolyok. (S. K.)

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Szállítható baromfiólakról. Már régóta ismeretesek a külföldön s nálunk mintegy 15 év óta az ugynevezett vándor tyúk-kocsik, vagy vándor tyúkólak, a melyeknek az a céljuk, hogy a nyári idény alatt a baromfiaknak a mezőn, réten, erdőn, egyik helyről a másikra való szállításánál alkalmazhatók legyenek. Együttal künn éjjeli szállásul és tojóhelyül is szolgálnak.

Szerkezetüknél fogva azonban állandó ólnak nem voltak alkalmasak, ennél fogva azon összeg, melybe egy-egy ily nagy alkotású kocsiól belekerült, nem volt kellőképpen kamatozható. Sokat foglalkozva a baromfiak, külön-

nösen a tyúkoknak legeltetési kérdésével, hamar átláttam, hogy a nálunk is meghonosodott kocsiólak nem felelnek meg céljuknak s ezért oly tipust szerkesztettem, a mely szállítható baromfi, különösen pedig tyúkoknak feleljen meg, de ép úgy alkalmas legyen azon időszakban, a midőn legeltetni nem lehet, baromfiak befogadására, azaz valóságos házi tyúkol legyen.

E cikkem keretében bemutatom 3 képen a szállítható baromfi-ólat.

Az 1. ábrán láthatjuk a favázat, illetve azt a módot, a melylyel egy ilyen szállítható baromfi-ól összeróható. Az alap és oldalgerendák 4×4 czolosak, a keresztfák 3×4 czolosak és a tetőzet léczei 1×2 czolosak. Az egész alkotmány czolos deszkával van burkolva és befedve. A fedelet jó kátrányos papírral borítani.

A 2. ábra az ólat az első végéről mutatja be, a melyen a nagy ajtó és alul rajta a tyúk ki-be bűvő nyílás, a feljáróval együtt látható. Ezen a képen látjuk egyúttal a külső méreteket is, a melyek 50 db. kifejlett tyúk befogadására alkalmas szállítható baromfi-ólnak az alapfelületére vonatkozva vannak kiszámítva. Ha valaki több tyúkra való ólat akar készíteni, az aránylagosan nagyobb ólat szerkeszt, de mi tapasztalásból mondhatjuk, hogy ez nem célirányos, mert a nagyobb szabású ól készítése aránylag többbe kerül, másrészt igen nehezen szállítható egyik helyről a másikra. Sokkal olcsóbb és gyakorlatiasabb dolog 2—3 ilyen ólat készíteni.

Ezen ól 2 méter 74 centiméter hosszú, 1 méter 61 centiméter széles, 1 méter 40 centiméter magas és teteje 1 méter 16 centiméter hosszú fedél lejtővel bír. A bejáró ajtó 60 centiméter széles és másfél méter magas. A ki-be bűvő nyílás 24 centiméter széles és 36 centiméter magas és a leereszthető felhúzó deszkával zárható el, miként az az ábrából is kivehető.

A 3. ábrán látjuk a szállítható baromfi-ólat a másik végéről, a hol egy kiugró ládaszerű hozzáragasztást veszünk észre.

Ez nem más, mint a tojó fészkek helye, a mely kívülről kinyitható, a fedél felemelése által. Ezen kiugrásba 4 tojó fészkek helyezhető el, a melyek mindegyike 35×40 centiméter területű s 25—30 centiméter mély. A tojó fészkek tiszta szalmával látandók el.

Van ezen kívül ezen rendszerű szállítható baromfi-ólon jobbról-balról egy-egy ablak, mely sűrű sodronyhálával van ellátva, de egyúttal felhúzható deszkapánttal is, a mely pánt az eső ellen védi az ólban levő baromfiakat.

Egy-egy ilyen szállítható baromfi-ólnak kiegészítő része végre a 4 vaskerék, a mely vastengelyekre van felszerelve, de lehet ez fakerék is fatengelyeken. Ez a módosítás mit sem von le az ólak gyakorlatias hasznából.

Valódi hasznohozó tyúktenyésztés ma már ilyen vándorólak nélkül el sem képzelhető, mert hisz a baromfi tenyésztés csak akkor hozhat nagy jövedelmet, ha a tenyésztett anyag felnevelése és tartása kevésbé kerül. A dolog forsa abban van, hogy az állat maga

keresse meg táplálékát. Minél többet keres önmaga, annál nagyobb lesz a tiszta haszon, a mit nyújtani fog az értékesítéskor.

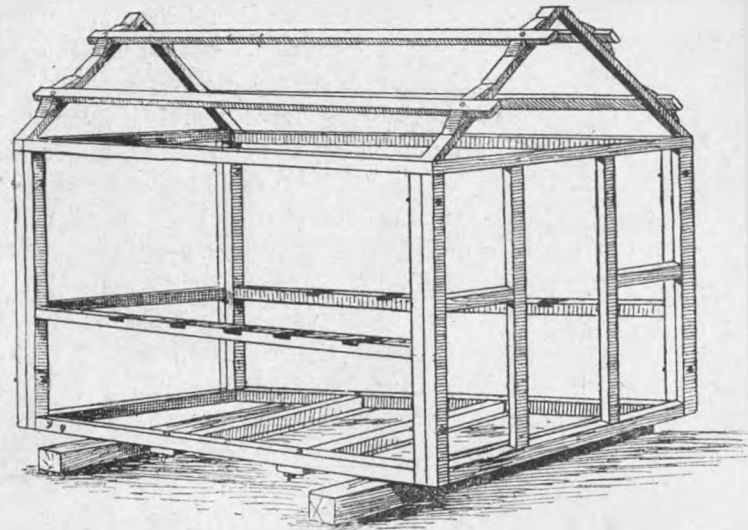
Természetes, hogy a gondolkodó emberi elmének kell az állat elé tárni azon helyeket, a hol legelhet, a hol takarmányát feltalálja s jóformán az értéktelen táplálék anyagokat értékes hussá és tojássá, tollá változtatja át.

T. olvasóink közül sokaknak lesz módjukban ezen újabb elmélet alapján baromfityesztésüket berendezni s megvagyunk arról győződve, hogy az figyelemreméltó haszonnal fog járni. (bl.)

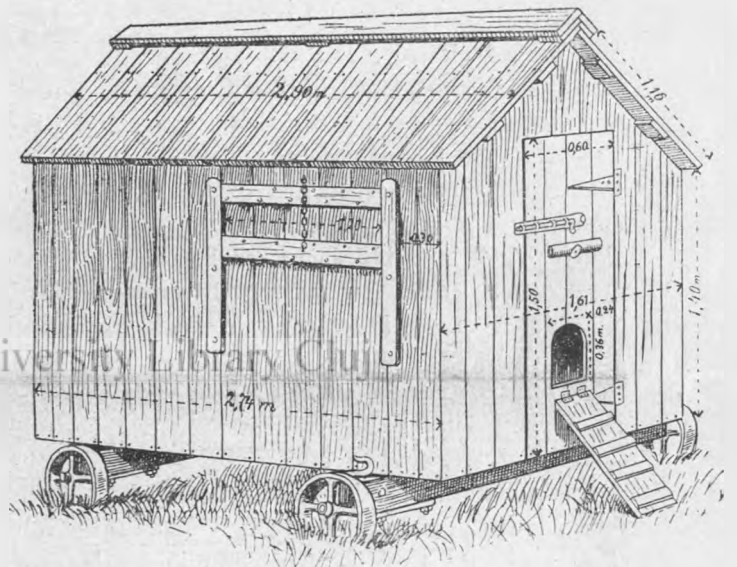
Köszméte (pöszméte, egres, piszke) bokor metszése. Ha azt akarjuk, hogy köszmétebokraink jól teremjenek, úgy azokat minden évben rendszeresen meg kell metszeni és ki kell ritkítani. Erre a műveletre legalkalmasabb a téli időszak, különösen akkor, mikor nem fagy; késő tavasszal nem tanácsos a köszmétebokrokat metszeni, mert a köszméte korán kihajt s ilyenkor a sérülés iránt nagyon érzékeny. Olyan időben, mikor éppen nincs hó, a köszmétebokor alatt a talajt kitisztogatjuk s megkapáljuk, anélkül azonban, hogy a gyökereket a legcsekélyebb mértékben is megsértenénk. Az öreg, mohával vagy zuzmával ellepett törzseket, a melyek rendes gyümölcsöt már úgy sem teremnek, ki kell vágni; a fiatal, jól szétágazó gallyak közül kettőt—hármát meghagyunk, a többit pedig eltávolítjuk; a gyökérhajtásokat pedig olyan mélyen, a milyen mélyen csak tudjuk ollóval, vagy helyesebben éles késsel simán levágjuk, azután a gyökereket földdel ismét betakarjuk. (—h.)

Szilva- és cseresznyefák átoltása. A csontárosok a legérzékenyebbek minden olyan művelet iránt, a melyet rajtuk a vegetáció idejében hajtunk végre; ezért tavasszal a gyümölcsfák oltását mindig a csontárosokkal kell kezdeni. A cseresznye- és szilvafák beoltását január—április hónapokban, enyhe, jó időjárás mellett már meg lehet kezdeni. Tapasztalat szerint ezeknél a fáknál akkor érjük el a legkedvezőbb eredményt, ha a beoltást január, február, vagy március hónapban eszközöljük. Miután ezeknek a fáknak a sikeres beoltása nem csekély nehézséggel jár, azért meglehetősen nagy metszési felületeket kell csinálni és azonkívül ügyelni kell arra is, hogy a nemes hajtás hegye, a törzs hasitékában befelé nézzen. (—h.)

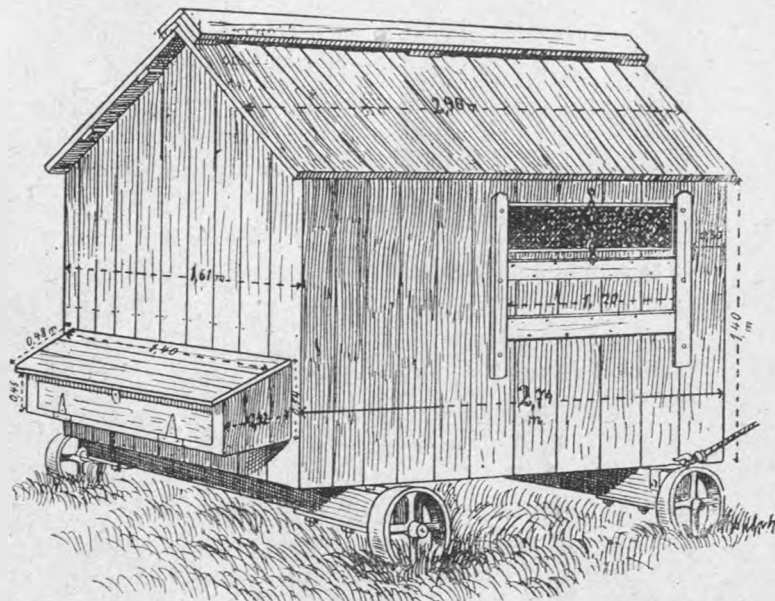
Leromlott lovak feljavítása. Betegség után vagy erős munkától leromlott lovaknak igen egyszerű és gyorsan eredményre vezető feljavítási módja divik Angliában, a mely feljavítási módot a kontinensen is nagyobb körben kezdik eredményesen használni. Minthogy a Berlinben megjelenő «Illustrierte Landw. Zeitung» legutóbbi számában szintén igen elismerően nyilatkozott ez eljárás eredményéről, röviden leírjuk az egész eljárás menetét, mely a következő: Nyári időszakban a legcélravezetőbb legelőre bocsátani pár hétre a leromlott lovakat, e mellett pedig tartalmas abraktakarmányozásban kell része-

1. ábra.

2. ábra.

3. ábra.

Szállítható baromfiólak.

síteni őket. Télen a következő abraktakarmány nyujtandó nekik: két liter zuzott zab, egy liter buzakorpa, egy ivópohárnyi lenmag és egy kanálnyi konyhasó, a mely jól összekeverendő és forró vízzel leöntendő s meleg helyen tartandó, hogy a keverék ne hűljön ki gyorsan, hanem körülbelül 4—5 óra hosszat tartsa meg melegét. Vízet csupán csak annyit kell használni, a mennyit a takarmánykeverék felszívni képes és felöntés közben a takarmány jól összekeverendő. Az állatok ezt a keveréket örömmel eszik és ezen póttakarmányozás mellett hihetetlen gyorsan térnek magukhoz a leghitványabb állatok is. Napjában egyszer nyujtandó a fenti adag és minden egyes alkalommal újból készítenő.

A galandférgéről.

Irta: Kukuljevič József dr., m. kir. állatorvos.

Kutyák galandférgéi.

(Folytatás.)

Nem szabad eltérni a szabálytól ekkor sem, mert a kutyák szokás szerint szaglászszák egymást, s más, kevésbé tiszta kutyáról felszedheti a legtisztább eb is a cysticercoidot. De felszedheti esetleg a földről is.

Ugyanez áll a macskára vonatkozólag is, melyekben e galandféreg három fajtája él.

A kutya legfélelmesebb, legveszedelmesebb pántlikás gilisztája a *tania echinococcus*, vagy háromtagú galandféreg. Ez, mint neve is elárulja, a fején kívül csak három izból áll. Az utolsó iz érett s oly nagy, vagy nagyobb, mint az egész állat fejestől. A *tania echinococcus* nagyon kicsiny, teljes hossza nem több, mint 3—5 mm. Ezért egészen a múlt század közepéig ismeretlen maradhatott, a min nem csodálkozhatunk, ha figyelembe vesszük, hogy a bél bolyhainál alig valamivel nagyobb. Az érett iz méhében mintegy 500 pete van; a peték bejutva az ember vagy sertés, kérődzők, majom stb. szervezetébe, rendkívül lassan indulnak fejlődésnek. Nincs az emberi testnek olyan szerve, melyben az *echinococcus*-pete fejlődésnek nem indulhatna, még a csontokban is megél. Kedvencz tartózkodási helyei mégis a máj és a tüdő. Négy héttel a fertőzés után a májban a pete csak egy gümöszzerű, mintegy 1 mm. nagyságú csomócskát képez; az *echinococcus*-tömlő lassan, de folytonosan fejlődik. Míg az előbb ismertetett galandféreg hólyagférgéi gyorsan nőnek, de élettartamuk, növekedésük korlátolt, addig az *echinococcus*-tömlő évtizedekig is élél s folyton növekedik. Így emberi májban s tüdőben gyermekfej nagyságú tömlőket is találtak már. Van sokrekeszű *echinococcus*-tömlő is, mely számos hólyagocskából áll. Az ilyen *echinococcus*-tömlők valódi minéműségét *Zeller* és *Vinchow* állapították meg, mindaddig rákdaganatnak vélték. Az *echinococcus*-hólyag nem mozgásképes, a mi szintén hozzájárult ahhoz, hogy daganatoknak, üres vízhólyagoknak tartsák őket. A szervezetben lévő s folyton növekvő *echinococcus*-hólyagok türehtelen nyomást gyakorolnak környezetükre s különféle tüneteket váltanak ki. A megbetegedést rivóka- vagy *echinococcus*-

kórnak nevezik. Az *echinococcus*-kór mindenütt elterjedt, a hol kutya van. Nálunk rendszerint pásztorok, mészárosok családjában pusztít, szenvednek ebben a rettenetes kórban azonkívül kutyabarát, főleg idős hölgyek, a kik túlságos bizalmas viszonyban élnek kutyájukkal, azt csokolgatják, ágyukba veszik, vele egy tálból esznek, isznak.

Az *echinococcus*-kórban szenvedő embereknel vagy állatoknál a beteg hely kopogtatásra sajátságos hang válik hallhatóvá, mely egy mély hangú húr surrogására emlékeztet, neve: *rivókasurrogás*. Embernél a rivóka-kór rendszerint a fertőzés után két év mulva jelentkezik, a megtámadott helyhez és a tömlők számához képest hosszabb-rövidebb idő mulva halált okoz. Súlyosabb esetben a fertőzés után 3—4 év mulva, enyhébb esetben 20—30 év mulva áll be a halál. Kivételes esetekben az *echinococcus*-tömlő elhal, elszárad, ilyenkor a beteg meggyógyul, de viszont az is megeshetik, hogy a tömlő rohamos fejlődés folytán megreped s tartalma a hasürbe, vagy ha a tömlő a szívizomzatban volt, a szívkamrába ömlik s hirtelen halált okoz.

A háromtagú galandféreggel fertőzött kutya nem látszik betegnek, míg csak kevés példány van vékonybeleiben, de az elősködők száma sok százra rüg (a mi nem ritkaság), az állat veszettséghez hasonló tünetek között pusztul el.

Farkasok és sakálok beleiben *echinococcus*-tömlőkkel fertőzött szervek fogyasztása után szintén kifejlődik a háromtagú galandféreg.

Az eddig ismertetett galandféreg petéi száraz földön húzódnak meg, szárazföldi állatban vagy emberben töltik el ifjúkorukat, mignem ismét alkalmas gazdaállatba jutva, teljesen kifejlődnek. Fejük kisebb-nagyobb, hol körtealakú, hol kerekded vagy bunkós alakú, de mindig bir szívókákkal (4—6), melyeket kar módjára kinyujthat. Némelyiken horogkoszorú is van.

Érett ízeik mindig hosszabbak, mint szélesek.

Áttérek most már a galandféreg másik fajára: a *Bothriocephalus* (Rätz szerint) vagy *Dibothriocephalus*, vagyis széles galandféreg ismertetésére.

A *Dibothriocephalus* feje lapos, mandulaalakú, horgai és szívókái nincsenek, hanem helyettük két hosszú, keskeny bemélyedéssel bir, ezért *gödrös fejű galandféregnek* is nevezik. Ízei mindig szélesebbek, mint a milyen hosszúak, az érett ízekben látható az ágas-bogas rosettaalakú méh, melyben sötétbarnás színű peték vannak. Az érett iz közepén ezért sötétbarna, szakadozott szélű folt van. Teljesen kifejlődött galandféreg hossza 2—20 méter között változik, ízeinek száma 3—4000. A legszélesebb ízek átmérője 12—20 mm. Ilyen fejlettséget azonban csak emberben ér el. Kutyaiban kisebb marad, macskában legkisebb.

Petéi csak úgy indulnak fejlődésnek, ha vízbe jutnak, a hol néhány hét mulva kibujnak a gömbölyű, fincm szőrökkel (csillangókkal) ellátott lárvák. Ha a lárvák alkalmas halba jut, elveszti csillangóit, melyek csak mozgásra szolgáltak, de immár feleslegessé váltak s átalakul kis féregalakú lárvává, mely némileg hasonlít

a kifejlett galandféreg fejéhez. Eddig a következő halakban találták: közesukában (*Esox lucius*), tarka menyhalban (*Lota vulgaris*), csapósügérben (*Perca fluviatilis*) s lazacfélékben. Hazánkban eddigelé még nem találták meg lárváját, de mivel az említett halak a mi vizeinkben előfordulnak, nincs kizárva a behurcolás lehetősége. Emberben hazánkban még nem észlelték. Rátz tanár két kutyában találta, melyeket az állatorvosi főiskolán bonczoltak fel. Az egyik kutya azonban gazdájával Oroszországban is megfordult, a hol a *Dibathriocephalus latus* honos, valószínűleg ott is fertőzte magát, a másik kutyát, mely teljes életét Budapesten töltötte, vendéglői konyhahulladékkal táplálták s lehetséges, hogy Galicziából vagy Romániából származó nyers vagy rozszul elkészített hallal fertőzte magát. A *Dibathriocephalus latus* leggyakoribb Svájcban. Fertőzött még a Keleti-tenger partvidéke, Finn- és Svédország, a hol Norrbotenben a lakosság fele, Haparandában pedig a csecsemők kivételével az egész lakosság fertőzött. Nagyon gyakori még Oroszországban és Dániában, Poroszország nyugati részén. Előfordul Lengyelországban, Galicziában, Romániában, Boszniában is. Franciaországban régebben elég gyakori volt, ma már nagy ritkaság. Angolországban nem észlelték, Irlandban 4—5 esetben. (Rátz Természettud. Közl. 1904. 413. k.)

Ezzel kimerítettem a kutyában élősködő galandférgek ismertetését. Az utóbbit csak azért irtam le, mert nem lehetetlen, hogy külföldről érkező utas, bélsarával megfertőzi tavainkat, folyóinkat, ezért nem tanácsos nyers vagy tökéletlenül főtt, sült, füstölt halat fogyasztani, vagy pedig a kutyának adni. Általában fontos, hogy a kutya mindig csak főtt húst, állati szerveket vagy halat kapjon; nyersen nem szabad semmi ilyesféle táplálékot magához vennie. Erre minden erdésznek, vadásznak saját jól felfogott érdekében szigorúan ügyelnie kell.

Különfélék.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédségélypénztárnál a következők biztosítottak nyugdíjra: Szladkay József sárosvármegyei erdőőr az I. csoportban kétszeres tagsággal, Thal András Eperjes városi erdőszolga az I. csoportban egyszeres tagsággal. Önmaguk biztosították magukat: ifj. Szálka Albert és Bálint György m. kir. erdőőrök öt-ötszörös tagsággal az I. csoportban.

A boszniai tartalékosok családjainak segítése. A «Budapesti Tudósító» jelenti: Azon tartalékosok és póttartalékosok segélyre szoruló családjainak, a kiket a Boszniában, Herzegovinában és Dalmácia déli részében bekövetkezett létszámemelés alkalmából ott visszatartottak, állami támogatásra van igényük. Ez az igény a feleséget, a gyermekeket, a felmenő rokonokat és a testvéreket illeti, feltéve, hogy a családtagok legszükségesebb megélhetési eszközei kizárólag vagy legnagyobb-részt a visszatartott személyes keresetétől függenek. Ez

a támogatás 1., hatvankilencz fillér fejenkénti fentartási napiköltség a család minden tagja részére, azaz: ugyanannyi, a mennyi a katonák átvonulási illeteke; 2., ha a család lakbérre szorul, minden napra a fentartási költség felének megfelelő lakásilleték. Nyolcz éven aluli gyermekeket fejenként ezen összegek fele illeti. Az egy családnak nyújtandó támogatás összege azonban nem haladhatja meg a visszatartottnak a helyi viszonyok szerint feltételezhető átlagos keresete összegét. A póttartalékosokra 1908 november 28-tól, a többi visszatartottra nézve 1909 január 1-től fogva kezdődő igényt az igényjogosult a lakhelye szerint illetékes politikai járási hatóságnál szóval vagy írásban érvényesítheti. A megállapított segélyösszeg havonként kétszer, minden hó 1-én és 16-án kerül kifizetésre.

Méh-vadászok. Texasban (Amerika) a folyómenti sziklákban igen sok kisebb-nagyobb odu van, a melyek természetes lakásul szolgálnak a vadméheknek s a melyeket a méhek évről-évre el is foglalnak. Egy ilyen méh-barlangot fölfedezni nem jár valami nagy nehézséggel. Ebből a célból rendszerint fölkeres az illető egy a méhek által látogatott forrást, vagy kis vízmedenczet és oda állít egy lapos edényben kevés cukrot vagy más egyéb édességet, a melyet a méhek csakhamar ellepnek. Ha a méh a kitett édességgel már megrakodott, akkor először függélyes irányban fölrepül s azután nyílegyenes irányt vesz a lakásához. Ekkor az édességgel telt edényt a vadász, a méhek által mutatott irányban tovább viszi s addig ismétli az előbbi kísérletet, míg a méhbarlangot fel nem fedezi, a mikor is a mézet kiszedi és jó áron értékesíti. Ily módon évente nagymennyiségű méz kerül piacra.

Páva mint házőrző. Az amerikai farmerek (gazdálkodók, bérlők) azt tapasztalták, hogy a páva mint házőrző is hasznos állat. Valahányszor éjjel idegenek közeledtek a farmhoz, a páva mindig olyan nagy lármát csapott, hogy a farmer még idejében elkergethette az esetleg hivatlan, de tolazkodó vendéget. A farmerek ezért éjjeli őr gyanánt pávákat is tartanak, melyeknek különösen akkor veszik jó hasznát, a mikor a házőrző kutya mélyen el talál aludni, vagy a mikor a tolvajok a kutyát megmérgezik.

Időjelzés. A «Meteor» február hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Február hó csomópontjai 7—8—13—14—16—19—20—23—27—28-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásuk a 7—13—19—23—28-ikiak.

Február hó még a téli idő visszatartását igéri, mely ennek elején és végén fejlődik ki, különösen annak utolsó harmadában.

A január 30-iki csomópont enyhültebb jellegének befolyását a február 7-iki csomópont hidegebb jellege töri meg, melyet követőleg a 13—19-iki csomópontok csapadékos, változatos, enyhültebb időt ígérnek, míg a 23-iki csomópont hatásköre fagyosabb, hidegebb időt

helyez kilátásba, mikor napceziklonok esetére még erősebb hideg is érvényesülhet, mely nagyobb hóesést hozhat és jellegét, szeles vagy viharos változatokkal, a hó végéig megtartja.

Erdősítési jutalmak kiosztása.

A földművelésügyi miniszter úr az 1903. évben kopár területeken önként teljesített erdősítésekért december hóban ítélte oda a kitűzött jutalmakat, és pedig:

1. A két 1000 koronás I-ső rendű nagy jutalmat a szeben-vármegyei Felsőpián községnek 48-7 és a nagy-küküllővármegyei Szászdálya községnek 40 k. holdnyi erdősítésért;

2. a két 800 koronás II-od rendű nagy jutalmat Forró Móríc háromszékmegyei sepsibesenyői lakosnak 34-7 és a nyitra-vármegyei sasvári volt urbéreseknek 25 k. holdnyi erdősítésért;

3. a két 600 koronás III-ad rendű nagy jutalmat Rosenberger Bernát kolozsvármegyei gyalui lakosnak 70 és a brassóvármegyei Csernátfa községnek 32-66 k. holdnyi erdősítésért;

4. a három 500 koronás I-ső rendű elismerő jutalmat a háromszékvármegyei kézdiszentléleki közbirtokosságnak 27-7, Thuránszky Zoltán lipótvármegyei turapataki lakosnak 31-5 és a brassóvármegyei Barczarozsnyó községnek 14-8 k. holdnyi erdősítésért;

5. a három 400 koronás II-od rendű elismerő jutalmat Nagy Dénes maros-tordavármegyei mezőbergenyei lakosnak 14-0, a kolozsvármegyei nagyalmási volt urbéreseknek 12-8 és a lipótvármegyei Rózsahegy r. t. városnak 11-5 k. holdnyi erdősítésért; végül

6. két 300 koronás III-ad rendű elismerő jutalmat Bocz Gábor háromszékmegyei köpeczi lakosnak 7-9 és a hunyadmegyei Ósebeshely községnek 25 k. holdnyi erdősítésért. A kézdiszentléleki közbirtokosságot ezenkívül még 200 K. pénzzségélyben is részesítette.

A versenyben szintén résztvett nagybirtokosok, u. m. a Szent-Benedekrendi tihanyi apátság 200, báró Schosberger Viktor 53, Malatinszky Ferencz 84, gróf Königsegg-Aulendorf Ferencz 28, báró Springer Gusztáv 26-47 és Szeged sz. kir. város 10-5 k. holdon létesített erdősítésért, ezen közhasznú tevékenységük elismerésül egy-egy hazai festőművész által készített művészi kiviteli festményt kaptak.

Azok az alkalmazottak pedig, a kik a versenyre bocsátott erdősítések létesítése körül érdemeket szereztek, megfelelő jutalmakban részesítették. Nevezetesen:

Kiss Ferencz m. kir. erdőtanácsos 400, Fekete Sándor a báró Schosberger-féle urad. tisztartója, Hajdu István a br. Schosberger-féle urad. intézője és Borsos István a tihanyi apátság erdőmestere egyenkint 250, Barvics Károly a gr. Königsegg urad. főerdésze 200, Khol Antal a br. Springer urad. erdésze és Adamovics János fiumei főerdőr egyenkint 120, Dura Vazul Felsőpián község bírása, Bélteky Antal erdőőr és néhai Pospiech Károly urad. főerdész jogutódja egyenkint 100, ifj. Gergely János, Stefanescu Avram, Mayer Jakab, Bogdán Emil, Floch József, Teleky János, és Sághy Márton erdőőrök egyenkint 80, néhai Horváth József erdőőr jogutódja, továbbá Marcell János, Kraft András, Henning György, Krivokláczky Miklós és Lakatos István erdőőrök és Matula Pál erdőgazda egyenkint 60, végül Kromár János gazdasági cseléd 50 korona pénzjutalommal tüntették ki.

Ezenkívül a miniszter úr az illető vármegyék főispánjai útján Pfaff Mihály barczarozsnyói és Schusztér János szászdályai községi jegyzőknek, Gödri Mihály csernátfalui községi segédjegyzőknek, Busch József barczarozsnyói és Schusztér Tamás szászdályai községi bírának és a sasvári volt urbéresek elnökének, Obecska Ferencznek a megjutalmazott erdősítések érdekében kifejtett dicséretes buzgalmukért elismerését fejezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

P. J. csendőr őrsvezető. Kérelmének, hogy lapunkat önnek egy negyedéven át ingyen küldjük, sajnálatunkra nem tehetünk eleget. Lapunk előfizetési ára oly csekély, hogy az a legszerűbb anyagi viszonyok között élő egyénre sem ró érezhető terhet. Lapunkat ingyen, minden ellenszolgáltatás nélkül senki sem kaphatja s így önnel sem tehetünk kivételt, mert lapunknak célja nemcsak az erdészeti és vadászati alapismereteknek s egyéb általános és közhasznú tudnivalóknak terjesztése, hanem az is, hogy annak tiszta jövedelmét s azzal a lapra előfizető erdészeti atisztek, erdő- és vadőrök javára teremtett alapot mennél hatóságabban gyarapítsuk.

Cz. H... K.... Örvendünk, hogy mielőtt erre a végzetes lépésre magát elhatározta volna, hozzánk fordult tanácsért; mert az a mit Ön akar tenni, olyan súlyos feyelemértés, melynek következményei veszedelembé sodornák nemcsak Önt, hanem az Ön könnyelműsége miatt már eddig is ártatlanul bűnhődő családját.

Hozzánk intézett levelében Önmaga is bevallja, hogy vannak gyenge percei, mikor a kísértés ördögének nem tud ellentállani s a mikor feltartóztatathatatlannal hódol átkos szenvedélyének az iszákosságnak. Beismeri továbbá, hogy felettes hatósága Önt e miatt ismételtlen megróta s hogy előjárói Önt, ki egyébként úgy látszik hasznavehető egyén, nem egyszer jóakarattal figyelmeztették, sőt kérelték, hagyjon fel ezzel az életmóddal, s térjen a józanság útjára. De hiába volt minden intelem, minden feddés, Ön nemhogy megjavult volna, de még mélyebbre sülyedt s hivatalos kötelességeit, hovatovább jobban elhanyagolta. Hogy Önt ilyen előzmények után most már érzékenyebben sujtották s jelenlegi állomásától — mint Ön írja — egy Istentől elrugaskodott nyomorult fészekbe helyezték át, azt mindenki természetesnek fogja találni. De higgye el nekünk, mindenki örülségnak fogja tartani azt, hogy Ön a jól megérdemelt büntetést kiszabó fegyelmi ítéllettel szemben, makacs engedtlenséggel akar ellentétbe helyezkedni. Tudja mi lesz a következménye renitens magaviseletének? Ujabb még súlyosabb büntetés, mely e fenforgó viszonyokhoz képest, esetleg elbocsátás is lehet. Nem tudjuk bizonyosan, de levelének tartalma arra enged következtetni, hogy már régóta áll szolgálatban, tehát idősebb ember, ki kenyerének java részét már elfogyasztotta. No már most, gondoljon csak arra a ki nem zárt eshetőségre, hogy Önt a szolgálatból elbocsájtják. Mit fog kezdeni, hol fog saját magának s családjának megélhetést biztosítani. Mert ma, mikor az erdőbirtokosok a fiatal, képzett erdőőrök között válogathatnak, senki sem fogja Önt az idős, «elcsapott» embert felfogadni. Térjen jobbik eszéhez s irtsa ki emlékéből e botor tervet úgy, hogy arra többé ne is gondoljon.

Ha az az áthelyezés, melyre elítélték, Önre annyi kellemetlenséget rejt magában, hogy az elől «minden áron» menekülni kíván, akkor ne renitenskedjék, hanem szálljon magába s ösmerje be botlásait. Menjen előjáróihoz s ígérje meg nekik férfi becsület-szavára, hogy felhagy az iszákossággal s kérje meg őket, hogy az áthelyezéstől eltekintsenek. A megbánás az első lépés a megjavuláshoz s meg vagyunk győződve róla, hogy ha előjárói Önben a megbánás érzetét feltalálják, minden lehető meg fognak tenni büntetésének enyhítésére. S ha az áthelyezést mindezek dacára sem lehet enyhébb büntetésre átváltoztatni, akkor meg nyugodjék bele a megmásíthatatlanba s viselje sorsát keresztényi megadással és azzal a vigasztaló tudattal, hogy jelenlegi állomásával búcsút mond — talán örökre — azoknak a czimboráknak is, kik Önt a könnyelmű életre csábították.

«A 17-dik §-alá tartozó nem állami erdőőrök» aláírással illetőleg jelzéssel szerkesztőségünkhöz intézett levélre értesítjük az érdekelteket, hogy magunk is teljesen jogosnak és méltányosnak tartjuk azt, hogy az erdőtvény 17. §. alá tartozó azon erdőbirtokokon, melyek sem az állam tulajdonát nem képezik, sem pedig állami kezelésben nincsenek, az alkalmazott erdőőrök (altisztek) ugyanazon javadalmazásokkal legyenek ellátva, mint az állami erdőknél alkalmazottak, annyival is inkább, mivel a

törvény ezektől is ugyanazon minősítést kívánja meg, mint az államiaktól. Minthogy azonban az alkalmazottak fizetésének és egyéb járandóságainak megállapítása minden erdőbirtokosnak annyira egyéni joga, hogy azt korlátozni, vagy esorbítani senkinek sem áll módjában, beláthatják, hogy az Önök anyagi helyzetének javítása érdekében vajmi keveset tehetünk. Egyelőre azt tanácsolhatjuk, hogy kérjék az erdőbirtokosoktól helyzetük javítását. Kizártnak tartjuk, hogy az erdőbirtokosok a jogos kérelmek teljesítését ridegen megtagadnák, mert hisz ők is tudják, érzik, hogy a megélhetés ma súlyosabb anyagi terheket ró vállainkra, mint csak pár évvel is ezelőtt, de viszont örvendetesen tapasztalják azt is, hogy erdőbirtokuk ma nagyobb értéket képvisel, mint régebben.

Ezen erdőbirtokosok altiszti személyzete részére az erdő-törvény az egyenruha viselését nem teszi kötelezővé, mindazonáltal mi is czélszerűnek tartanók, ha az állami alkalmazottakéhoz hasonló egyenruhát Önök is viselnének, hogy hivatali minőségük nemcsak a kötelező erdőőri jelvény, hanem a sokkalta feltünőbb egyenruha viselése által is kifejezést nyerjen.

M. P. Ha Ön az államnál van mint kinevezett erdőőr (altiszt) alkalmazásban, akkor teljes lehetetlen, hogy csak évi 400 K fizetése legyen és semmi egyebe. Írja meg részletesen, hogy hol van szolgálatban s milyen minőségben meddig szolgált, mert ennek ismerete nélkül nem adhatunk megfelelő választ.

Sz. Gy. 1. Nagyon csunya dolog az irigység! Az, hogy egy szakképzett segéderdőőrnek ugyanannyi fizetése van, mint egy olyan segéderdőőrnek, a kinek semmiféle képesítése nincs, egyáltalán nem lehet az előbbiekre sérelmes, mert a szakképzett alkalmazottaknak ez csak kezdőfizetése s idővel többre is vihetik, míg utóbbiak, ha megfelelő képesítést nem szereznek, akár egész szolgálati idejük alatt is megmaradhatnak a 600—700 korona évi fizetésben. Nem szabad különbséget tenni egy nő és egy nőtlen alkalmazott fizetése közt sem, mert bizony igen gyakran egy nőtlen alkalmazott sokkal rosszabb helyzetben van, mint egy nő. **2.** A kincstár által másoknak bérbeadott réteket az állami alkalmazottaknak a bérlőktől albérlésbe venni nem szabad. A lábban álló füvet megveheti ugyan, de ez a ténykedése is sok tekintetben kifogás alá eshetik. Ha korrektül akar eljárni, akkor a saját védkerületéhez tartozó bérlőktől ne vásároljon ilyen dolgokat. **3.** Az «altiszt» elnevezés éppen olyan gyűjtő fogalom, mint a «tisztviselő». Ön mint erdőőr-altiszt; ha azonban csak «altiszt»-nek nevezi magát, akkor senki sem fogja tudni, hogy Ön vasúti kalauz-e, pénzügyőr-e, stb. vagy pedig erdőőr. Bizonyára nem hallotta még, hogy valakit úgy neveztek volna, hogy «állami tisztviselő úr», hanem azt mondták neki, hogy mérnök úr, erdész úr, tanár úr stb. Ha azonban Önnek az «altiszt» elnevezés jobban tetszik, úgy azt egész bátran használhatja.

B. F. Miután a szakiskola végzése óta már 3 év eltelt, ennél fogva Ön a továbbképző tanfolyamra leendő felvételre nem tarthat igényt. Hogy a miniszter úrhoz benyújtandó kérvénye milyen elintézkedést fog nyerni, azt előre nem tudjuk s biztatást sem adhatunk, de ha jók a bizonyítványai s esetleg kevés pályázó jelentkezik, nem lehetetlen, hogy Önt is felveszik.

D. L. Kérdését nem értjük, hanem csak sejtjük, hogy Ön a kincstári erdőőröknek az 1909. évi költségvetésbe felvett fizetéseit óhajtja tudni. Az erdőlegények és segéderdőőrök felerésznének a fizetése 600 K, felerésznének pedig 700 K lesz. Az erdőőrök (II. oszt. altisztek) kezdő fizetése 700 K, mely öt évenként 800, 900 és 1000 K-ra emelkedik; a főerdőőrök (I. oszt. altisztek) kezdő fizetése pedig 1000 K., mely öt évenként 1100, 1200 és 1300 K-ra emelkedik.

H. A. Ilyen dolgokban nem adhatunk tanácsot; forduljon egy ügyvédhez.

R. F. Az állami altisztek és szolgálk nejei és 16 éven felüli gyermekei keresetadó alá tartoznak. Az állami adók visszamenőleg csak 5 évre vehetők ki és a kirótt állami adók elévülnek, ha a kivetés évétől kezdve 5 év alatt nem szorgalmaztatnak, vagy nem biztosítatnak. Szorgalmazásnak tekintetik az adó be-szedéssel megbízott közegek által történt s revénnyel igazolt megintés.

Állás-csere.

Jól jövedelmező és szép helyen fekvő állomásomat családi ügyek miatt elcserélném ungvári, lustyalázai, nagybányai kartársal. A csere megtörténte után 40 korona úti költséget hajlandó vagyok fizetni. Érdeklődőknek teljes felvilágosítással szolgálok. Czímem a kiadóhivatalban: «Egy m. kir. erdőlegény.» (3. IV. 3.)

Állást keres egy 24 éves róm. kath. vallású nő **erdőőr**, két év óta erdőőri állásban van, a szakiskolát Liptó-Ujváron végezte és az erdőőri szakvizsgát is letette. Czime megtudható a kiadóhivatalban. (4. II. 2.)

Erdészsegédi állás azonnal betöltendő egy felsőmagyarországi uradalom erdőhivatalánál.

Pályázhat oly 18—28 éves, nőtlen, magyar vagy ausztriai honpolgár, ki a magyar erdőőri szakiskolát, vagy valamely ausztriai német erdészeti iskolát végzett, a magyar, német nyelvet szóban és írásban, a tót nyelvet szóban bírja, az erdőhivatal melynek hivatalos nyelve német, német írásbeli munkáinak teljesítésére is alkalmas.

Pályázati kérvények, bizonyítványok másolataival, valamint azon kijelentés, hogy természetbeni fűtött lakás, szokásos utazási illetményen kívül, mily készpénzfizetésre támasztatik igény, mely utóbbi írásbeli vagy szóbeli megállapodás tárgyát képezné, «Erdészsegéd» jelige alatt a kiadóhivatalhoz intézendő. (5. II. 2.)

24015/1909. szám.

Kincstári vadászterület bérbeadása.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó valemarei m. kir. erdőgondnokságban fekvő bulza, pozsoga, szelezova, grossi 9418 kat. holdas vadászterületnek az 1909. évi április hó 1-ső napjától számítandó 15 (tizenöt) egymásután következő évre leendő bérbeadása érdekében a lippai m. kir. főerdőhivatalnál folyó évi február hó 25-én délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár az 1909. IV/1-től—1914. III 31-ig terjedő első öt éves időszakra 250 K, az 1914. IV/1-től 1919. III/1-ig terjedő II-ik öt éves időszakra 500 K, az 1919. IV/1-től 1924. III 31-ig terjedő III-ik öt éves időszakra 750 K évi haszonbér. Bánatpénz 50 K.

A kerület vadállományát őz, serté, s apró vad alkotja.

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földművelésügyi ministerium VII/3. ügyosztályában, továbbá a lippai főerdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1909. évi január hó 10-én.

(11) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Kitünően vizsgázott **erdőőr**, aki az erdészletben, s úgy a vadászatban, vadtenyésztésben, vadóvásban és vizsla-kutyák idomításában tökéletesen jártas, kitünő bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres, beléphet bármikor. Beszél magyarul, tótul és németül. Czime: Podhányi József, Szomolnok (Szepes megye). (13)

Uhu

(8.—1.)

baglyot veszek és cserélek vizslakölyökkel, vagy foxterrierrel. Drávatamási, (Somogy m.) Stark főerdész.

Pályázati hirdetmény.

Kassa sz. kir. város egy 400 kor. évi bérrel, 15% drágasági pótlékkal, 10% ötödéves korpótlékkal, természetbeni lakással, földilletménnyel és 24 ürm³ házhoz szállított tűzifa-illetménnyel javadalmazott erdőőri állásra pályázatot hirdet.

Az állást elnyerni ohajtók folyamodványait — nagys. Éder Ödön polgármester úrhoz czimezve — alulírt erdőhivatalnál 1909. február hó 15-éig adják be.

A folyamodvány az életkort, fedhetlen előéletet, magyar honosságot, a magyar és tót nyelv ismeretét, a testi épséget (különösen a jó látó- és hallóképességet) igazoló okmányokkal, valamint a szakképzettséget igazoló erdőőri szakvizsgabizonyítvánnyal szerelendő fel.

Az eddig teljesített szolgálatról szolgálati bizonyítvány csatolandó.

Az alkalmazás egy évre ideiglenes, s ha csak a ki-nevezendő megfelel, válik véglegessé.

A Kassa sz. kir. városnál szervezett erdőaltiszti és segédaltiszti állások száma 27. A törvényhatósági bizottság által elfogadott, jelenleg magas ministeri jóváhagyás alatt álló szabályrendelet értelmében az erdőőri kezdőfizetés évi 600 kor. lesz, mely fokozatos előlépéssel 900 koronára, segédaltisztté történt ki-nevezéssel pedig 1400 koronára emelkedhetik.

Az összes erdőőri és segédaltiszti állások nyugdíj-képesek.

(9) **Kassa szab. kir. város erdőhivatala.**

Hollótojásért

6—10 koronát fizetek darabonként és ajánlatokat kérek. Olshowy, Brünn, Bäckergasse 29, Mähren. (6. II. 2.)

A VADÁSZ-VIZSLA.

Gyakorlati útmutató a vizsla-nevelés-, tanítás-, használat- és gyógykezeléshez.

Második kiadás. A szerzőnél: **Ara 1 kor. 50 f.**
Stark Dezső főerdész, Drávatamási (Somogy megye.)
(1.—6.)

Saját magpergetőjében termelt legmagasabb esiraképességű

tülevelű magvakat,

kitűnő minőségű

lombfa-magvakat,

kocsányos és kocsánytalan tölgyemléket, fűmagvakat, valamint répa-, here- és egyéb gazdasági magvakat ajánl (12. V. 1.)

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetekertjei

Zalaegerszegen.

Veszek bőrökét

és pedig: nyuszt, barna, kor. 33—34; nyuszt, világos, kor. 29—30; nyest kor. 23—24; vidra kor. 26—27; görény kor. 3—4; róka kor. 6.5—7; vadmacska kor. 2.5—6.5; borz kor. 2—3.5; farkas kor. 3—7; nyúl kor. 0.4—0.5. — Zágráb, Ferencz József-tér 15, sz.

(10.)

Mocnáj D. nyug. erdőmester.

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő és lapunk rovatvezetője által írt

baromfi- és házi-nyul-tenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés	I. " " 5.— "
3. Tyuktenyésztés	II. " " 3.— "
4. Pulyktenyésztés	II. " " 3.— "
5. Lud- és kacsatenyésztés	I. " " 3.— "
6. Baromfiak hizlalása	II. " " 1.50 "
7. Baromfitermékek értékesítése	" 2.— "
8. Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése. I. kiadás	" 2.— "

E nyolcz munka a «Baromfitenyésztés» heti szaklap kiadóhivatalában **Kolozsvár Ferencz József-u. 5. II. 8. az erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve fele árban kapható.** (2.—6.)

Kérje Ön

ingyen és bérmentve

az én gazdagon illusztrált főkatalógusomat **3000 ábrával** órák-, arany-, ezüst- és zenemű-árúkról stb., stb.

Első órágyár Brűxben
Konrad János cs. és kir. udv. szállító

Brűx 591 (Csehország).

Valódi svájci nikkell anker-remontoir-óra Roskopf-Patent szerkezet K 5.—, 3 drb K 14.—, bejegyzett «Adler-Roskopf» nikkell anker-remontoir-óra K 7.—, Valódi ezüst remontoir-óra, nyitott K 8.40. **Nincs koozkázat!** — Kicsérelés megengedve vagy a pénz vissza!

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a kiadóhivatalban

BUDAPEST

V., Alkotmány-utca 6.

Saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdőszítési célokra alkalmas

tű- és lomblevelű csemetéket

gyümölcsfákat, válogatott fajokban díszfenyőket, sorfákat, élősvény-csemetéket ajánl

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító magyar magpergetőgyára, erdészeti csemetetelepei

Zalaegerszeg. (12. V. 1.)

Alkalmi vétel:

több millió tölgyemléte 20—150 cm. magasságban,
50000 drb díszbokor 1½—3 m.
20000 " díszfenyő ½—3 m.